

BOEKBESPREKING

P. Rossouw 1985: *Ekumeniese Besinning*. N.G. Kerkboekhandel Posbus 245 Pretoria. 202 bl. R13,25.

Hierdie vlakdruk publikasie met 'n bladspieël in dubbelspasie tikwerk wil besin om die ekumene "skriftuurlik kerklik" te kan bedryf. Daarvoor word agtereenvolgens in hoofstukke oor kernbegrippe ekumene, belydenisskrifte, die kerk, genadeverbond, die koninkryk van God en die wêreld gehandel. Elke onderwerp word betreklik breed op homself en nie eintlik met die oog op die ekumene nie bespreek. Die bespreking kan selfs betreklik wydlopieg beoordeel word. In die lig hiervan kan 'n mens vra of die titel van die werk geslaagd is.

Die Voorwoord wêk die verwagting dat gehandel sal word oor "wie is die KERK wat ekumene moet broef, wat is die oogmerke met tussenkerklike verhoudings, hoe moet verskillende belydenisskrifte hanteer word, wat is die verhouding tussen kerk en Koninkryk van God, is lidmate in die alledaagse lewe uitgesluit, ens." Selfs 'n bekendstelling aan huidige ekumeniese beweginge in die praktyk kon baie waardevol gewees het. (128). Tog bly die vrae van die Voorwoord onbeantwoord.

Die werk is in bevatlike taal geskrywe. Lyne word na die praktyk deurgetrek, rassisme afgewys (94, 98, 143) en waardevolle verwysing na die deklarasies van menseregte gemaak (149). Tog lyk dit asof juis die begrip kerk totaal ongedefinieerd en ongedissiplineerd populêr en soos 'n verkleurmannetjie hanteer word. Ekumeniese beweging mag nie "verskraal" om "verhouding tussen kerke (of liggame van kerke...)" aan te dui nie (12).

Volgens die Skrif en Geloofsbelydenis (47 v) kan daar per definisie net een ware kerk van God wees. Die kerk het volgens Rossouw "in 'n verskeidenheid van kerke gestalte aangeneem" (50), sodat daar sprake kan wees van duisende kerke (17). Kan een sito-sito gelyk word aan baie?

Die vraag hoe en waar die universele kerk sigbaar en aanwesig raak namate die kenmerke van die ware kerk in die gemeente aan die dag tree (NGB 28, 29; Institusie IV. 1. x e.v.) is nie verdiskonteer nie.

Wat van die notae ecclesiae by Calvin en art. 29 NGB

Betekén "kerk" elke keer dieselfde? Die een ware kerk van die Skrif en Belydenis is tog mense. Volgens die skrywer is 'n kerk egter ook objektief iets vir mense, iets wat vlr "lidmaatskap" soos 'n party oopstaan (51), wat "lojaliteit aan eie kerk" verg. (110).

Die pluriformiteitsopvatting alwaar alle kerke "dele" is van die een kerk (61, 171), sal moontlik met Kuyper maar moeilik met die Skrif en Belydenis verdedig kan word. Die kerkbegrip gaan miskien terug op Lutherse dualisme waar die sigbare "geïnstitueerde" (115) totaal los van en ongekorreleerd ten opsigte van die universele en ware kerk van Christus gestel word (57). Die "kerk" kom gevolglik in die werk ook heeltemal los en objektief as klerus (soos Rome) teenoor "lidmate" te staan (59, 163); kerk staan selfs parallel langs die "Christen" (61, 128, 166). Kerk is "eie kerk" (63, 100) en "hul kerk" (63). Kerk is ook objektiewe struktuur waarin "lidmate" vertrou moet

koester (136) — en dit wek die vraag of die kerk 'n rol naas of namens Christus vervul?

Dit skemer deur dat kerke selfs 'n kerkfunksionering sonder Christus mag hê en kerk bly (67). Eenheid tussen kerke kom skynbaar primêr opstrukturele eenheid neer (79).

BS

J. H. Barkhuizen 1985: *Carmen Christianum*. N.G. Kerkboekhandel Posbus 245, Pretoria. Litografiese druk. 195 bl. R22.50.

Hierdie boek is in die eerste instansie bedoel as 'n voorgeskrewe boek vir die gevorderde student van Griekse taal en literatuur. As sodanig is dit 'n unieke bydrae in Afrikaans tot die klein getal Griekse vertalings. Wat die waarde nog groter maak, is dat die Griekse teks en die vertalings in een bundel is. Hoewel dit ten eerste bedoel is vir studie van Grieks bevat die inleiding ook uiters waardevolle inligting vir die student van kerkmusiek en die kerklied. Barkhuizen het bronne gebruik waarvan skrywers van laasgenoemde rigtings, sover my kennis strek nog nie kennis geneem het nie.

Inleidend gee hy 'n historiese oorsig van die ontstaan en ontwikkeling van die Grieks-Christelike Himnografie van die eerste ses eeue. Daarna volg die tekste van die Hellenistiese periode met ses afdelings nl. Bybelse Cantica Nu-Testamentiese Himnes, Patristiese Himnes, Himnes uit die Constitutiones Apostolorum, die Kerslighimne en Nie-liturgiese Himnes. Vervolgens kom die tweede hoofgroep nl. die liedere van die Bisantynse Periode waar Tropasia en Kontakia gegee word. Na die Griekse tekste volg die vertalings.

Die boek het 'n paar hinderlike formele foute wat by toekomstige uitgawes (wat ek glo dit sekerlik sal beleef) reggestel kan word. Dit doen egter niks af aan die gebruikswaarde nie. 'n Mens sou ook in so 'n bundel sulke gedeeltes soos Efesiërs 1:3—14, Romeine 8:31—39 en 11:33—36 verwelkom het.

Dis jammer dat die ekonomiese omstandighede nie so 'n waardige uitgawe soos die Ilias van Homeros moontlik gemaak het nie, want mi is hier baanbrekerswerk gedoen.

Die boek word van harte aanbeveel as voorgeskrewe werk en vir alle Grieks-dosente.

VAN WYK J. H. 1985: *Die Man van die Derde Weg*. W. J. Snyman as teoloog. IRS, PU vir CHO. F2 nr. 35. 59 blss. R6,00.

Hierdie brosjure bied homself as hoogstens 'n "trapklip" na 'n groter werk oor of "inleiding, ja minder as 'n inleiding" (1) op die teologie van wyle prof. W. J. Snyman aan. Dit belig kortliks sy lewe as mens en handel daarna oor sy ekklesiologie (18 blss), koninkryk (10 blss) en etnologie (10 blss). Die titel sluit aan by 'n kenmerk van wyle prof. Snyman om gedurig by die teenstelling tussen die metodes van sintese of antitese 'n derde weg te probeer vind (52, 57 v).

Die brosjure is in baie opsigte 'n wegwysers na Nuwe en Ou Dinge (1977) wat die Skrywer help saamstel het uit die geskifte van Snyman. Meer prakties word Snyman se bydraes tot die totstandkoming van die Algemene Sinode, Interkerklike gesprek en GES op ekumeniese gebied, uitgelig. Die skrywer bly deurgaans kommentaar gee en wanneer hy 'n onderwerp aan die orde stel waarby hyself nou betrokke voel soos gesamentlike aanbidding, word dit feitlik as 'n onderwerp op homself behandel (18—27). Die skrywer oefen ook dikwels kritiek op Snyman uit waarmee ander mag saamstem of verskil. Na my eie aanvoeling het Snyman as neo-calvinis in die volgroom van die Aufklärung te veel die kerk as struktuur (instituut 33) as vertrekpunt geneem en daarmee aan die ekumene en kerkverband te veel 'n formele betekenis gegee wat in strukturele eenheid opgaan (11, 17, 27 v.). Kan kerkverband iets anders wees as 'n relasie wat deur die geloof in Christus tussen mense en gemeentes daargestel word? Kan kerkvergaderings kragtens kerkverband ooit meer op die oog hê as die realisering van die koninkryk wat kom, heerskappy van God wat oor mense verwesenlik word? Is regering sinoniem aan kerkverband?

Die werke is epogmakend as beskouing oor 'n teoloog uit ons midde, so kort na sy heengaan. Dit prikkel gedagtes en kan sterk aanbeveel word.

B.S.

BOEKE ONTVANG

Red. W. S. Vorster 1985: *Views on Violence*. 9de Simposium Instituut vir Teologiese Navorsing Unisa Sept. 1985. R13,00 + AVB.

Red. C. Landman + D. P. White 1985: *Windows on Origins*. *Stadia Theologica* 3. Unisa. Opstelle oor die vroeë kerk ter ere van J. A. A. A. Stoop, R24,00 + AVB.

E. P. S. Kleynhans 1985: *Gereformeerde Kerkreg*. Deel 3. Kerkverband en Kerkvergadering. N.G. Kerkboekhandel Transvaal. R14,75.